

Bergen 5.november 2002.

RAPPORT FRA ARBEIDSGRUPPE NEDSATT AV FISKERIDIREKTØREN FOR Å VURDERE FORSLAG TIL KONSESJONSORDNING OG NYE UTØVELSESREGLER FOR FISKE ETTER SJØKREPS.

INNHOLDSFORTEGNELSE:

1. BAKGRUNN FOR OPPRETTELSE AV ARBEIDSGRUPPEN – ARBEIDSGRUPPENS SAMMENSETNING OG MANDAT M.V.

1.1 Bakgrunn

1.2 Sammensetning

1.3 Mandat

1.3.1 Tolking av mandatet

2. GENERELT

3. SAMMENDRAG AV ARBEIDSGRUPPENS TILRÅDNINGER

4. OVERSIKT OVER KREPSEFISKET

5. OVERSIKT OVER GJELDENDE REGELVERK

5.1 Vilkår for å delta i krepsetrålfisket

5.2 Maskevidde

5.3 Bifangst

5.4 Håndheving

6. ARBEIDSGRUPPENS VURDERING OG TILRÅDNING FOR OMRÅDET UTENFOR 4 N MIL SØR FOR 62°N

6.1 Målsetting

6.2 Bifangst

6.3 Måskevidde

6.4 Konesjonsordninger og utskiftningsregler

6.4.1 Konesjonsordninger

6.4.2 Utskiftningsregler

7. SÆRLIG OM OMRÅDET INNENFOR 4 N. MIL SØR FOR 62° N

8. SÆRLIG OM OMRÅDET NORD FOR 62° N

9. ADMINISTRATIVE OG ØKONOMISKE KONSEKVENSER.

1. BAKGRUNN FOR OPPRETTELSE AV ARBEIDSGRUPPEN – ARBEIDSGRUPPENS SAMMENSETNING OG MANDAT M.V.

1.1 BAKGRUNN

Regelverket omkring krepsetrålning har vært noe uklart. Dette har skapt usikkerhet, både for fiskerne, men også i forhold til håndhevelsen. Det ble avholdt møte mellom Norges Fiskarlag og Fiskeridirektoratet den 22. mars 2000 der en blant annet drøftet behovet for en arbeidsgruppe som skulle se på regelverket. I brev av 7. april 2000 tok Fiskeridirektoratet opp med Fiskeridepartementet spørsmålet om å nedsette en arbeidsgruppe som skulle se på blant annet deltakervilkår og innblandingskriterier i trålfisket etter sjøkreps. Fiskeridepartementet ba i brev av 26. september 2000 Fiskeridirektoratet om å sette i gang arbeidet og nedsette en arbeidsgruppe som skulle utarbeide forslag til en konsesjonsordning og som også skulle omfatte en nærmere gjennomgang av utøvelsesreglene, herunder se på bifangstbestemmelser, maskevidde m.v.

Det var tidligere ikke tatt stilling til krepsetrålning i forhold til konsesjonskravet i daværende trållov. Fiskeridepartementet uttalte imidlertid i brev 20. april 1999 til Fiskeridirektoratet at fiske etter kreps med krepsetrål må anses som trålfiske etter loven, og ikke falt inn under unntaket i loven for reketrålning. Konsekvensen av dette er at krepsetrålning er underlagt et konsesjonskrav etter loven, nå lov av 26. mars 1999 om retten til å delta i fiske og fangst § 12.

1.2 ARBEIDSGRUPPENS SAMMENSETNING.

Til å forestå arbeidet opprettet Fiskeridirektøren en arbeidsgruppe med følgende sammensetning:

Leder: Egil Lekven	Fiskeridirektoratet
Medlem: Elling Lorentsen	Norges Fiskarlag
Medlem: Trygve Bjørnerem	Norges Fiskarlag
Medlem: Harald Nodenes	Sør-Norges Trålerlag
Medlem: Kjell Kløven	Fiskeridirektoratet, Region Skagerrakkysten
Medlem: Onar Gudmundsen	Fiskeridirektoratet, Region Rogaland
Medlem: Anders Østreim	Fiskeridirektoratet

Terje Halsteinsen, Fiskeridirektoratet har vært sekretær for arbeidsgruppen.

1.3 MANDAT

Arbeidsgruppens mandat er å legge frem forslag om hvordan adgangen til å drive krepsetrålning kan inkorporeres i konsesjonssystemet, med utgangspunkt i departementets brev av 20. april 1999 og reglene i deltakerloven. I den grad arbeidsgruppen ser nytte av det kan også tidligere utredninger vedrørende en felles skalldyrkonsesjon legges til grunn.

Arbeidsgruppen må ta i betraktning at det for fartøy som har nordsjøtrålkonsesjon, avgrenset nordsjøtrålkonsesjon eller adgang til å drive reketrålning sør for 62° N, er gitt ulike utskiftningsregler. Det vil være hensiktsmessig at arbeidsgruppen også får adgang til å foreslå nye utskiftningsregler for fartøy som fisker reker sør for 62° N, som tar høyde for kombinasjon skalldyr og nordsjøtrålkonsesjon. Dette må imidlertid avgrenses mot endringer i den øvre størrelsesbegrensningen for fartøy med avgrenset nordsjøtrålkonsesjon og utskiftningsreglene for fartøy med nordsjøtrålkonsesjon.

Arbeidet må også omfatte en nærmere gjennomgang av utøvelsesreglene, herunder bifangst, maskevidde mv for et krepsetråliske og spørsmål om mulige sorteringsinnretninger i fisket. Videre bør det vurderes hvorvidt det er fornuftig å samordne bifangstreglene for Nordsjøen og Skagerrak.

I departementets brev heter det at trålfiske etter kreps primært må sees som et supplement for fartøy som har annet driftsgrunnlag, og det bør i størst mulig grad unngås at det blir etablert fartøy med krepsetrålning som eneste driftsgrunnlag.

I brev av 25. oktober 2000 presiserer Fiskeridepartementet at når det gjelder utskiftningsregler for de fartøy som blir tildelt krepsetrålkonsesjon vil dette være et selvstendig vurderingstema for arbeidsgruppen. Av hensyn til sammenhengen med andre fiskeri, må arbeidsgruppen likevel se dette i sammenheng med andre regler. Arbeidsgruppen vil i den forbindelse stå fritt til å foreslå endringer i andre regler med det unntak som nevnt i mandatet når det gjelder øvre størrelsesbegrensning for fartøy med nordsjøtrålkonsesjon. Arbeidsgruppen kan foreslå endringer i utskiftningsreglene i adgangsforskriften for reker sør og for fartøy med avgrenset nordsjøtrålkonsesjon.

I nevnte brev påpeker departementet at departementets områdeavgrensning til Nordsjøen og Skagerrak kan være for snever hensett til at det også foregår et krepsetråliske nord for 62° N. Departementet ber derfor om at arbeidsgruppen vurderer den geografiske avgrensningen.

Vedlegg:

1. Brev fra Fiskeridepartementet av 20. april 1999
2. Rapport fra forsøkstokt i Nordsjøen 03.-15.09.01
3. Brev av 7. april 2000 fra Fiskeridirektoratet til Fiskeridepartementet
4. Brev av 26. september 2000 fra Fiskeridepartementet
5. Brev av 25. oktober 2000 fra Fiskeridepartementet
6. Fangststatistikk

1.3.1 Tolking av mandatet

Som det framgår av mandatet skal krepsetrålning inkorporeres i konsesjonssystemet. Utgangspunktet for en eventuell konsesjonsordning for krepstrål er at den skal være som et supplement for fartøy som har annet driftsgrunnlag. Arbeidsgruppen oppfatter dette slik at det for krepsetrålning enten kan innføres en egen konsesjonsordning eller så kan kreps legges inn under en eksisterende ordning.

Mandatet inneholder videre en rekke forhold som gruppen skal vurdere, så som utskiftningsreglene for fartøy med nordsjøkonsesjon, avgrenset nordsjøtrålkonsesjon og for fartøy som har adgang til å tråle reker sør for 62° N. Videre skal en se på utøvelsesreglene for krepsetrålning, så som maskeviddespørsmål, bifangstproblemene osv.

Arbeidsgruppen forstår mandatet slik at en skal, alle forhold sett i sammenheng, etablere en ordning som samlet sett gir et regelverk som er praktikabelt både for næringsutøver, forvaltning og håndhevelsesmyndigheter. Samtidig skal forslagene gi muligheter for å videreutvikle et norsk krepsetrålfiske.

Ut fra mandatets rammer og den forståelse arbeidsgruppen har lagt til grunn er etterfølgende forslag til ordninger fremmet.

2. GENERELT

Fiskeridepartementets klargjorde i brev av 20. april 1999 at fiske etter kreps var underlagt konsesjonsplikt både i forhold til den tidligere lov av 20. april 1951 om fiske med trål og i forhold til nå gjeldende lov av 26. mars 1999 om retten til å delta i fiske og fangst. Selv om det kun var trålfiske etter reke som var unntatt fra trålerlovens bestemmelse om konsesjonsplikt, ble et slikt unntak også praktisert for trålfiske etter kreps.

Selv om det ble praktisert et slikt unntak for trålfiske etter kreps er det imidlertid ikke mange fartøy som har krepsetrålning som eneste driftsgrunnlag. En finner at det kun i ett tilfelle er utstedt ervervstillatelse til fartøy som ikke samtidig driver dette i kombinasjon med andre fiskeri, da enten i kraft av nordsjøtrålkonsesjon, avgrenset nordsjøtrålkonsesjon eller adgang til å delta i fisket etter reke sør for 62° N.

For fartøy under ervervspiktig størrelse har dette vært fartøy som også har hatt adgang til å delta i fisket etter reke sør for 62° N.

Arbeidsgruppen vil vise til at krepsetrålning tradisjonelt blir drevet i Skagerrak og Nordsjøen sør for 62° N av fartøy som har hatt dette som kombinasjon/tillegg til reketrålning. Hoveddelen av tilrådingen omhandler derfor disse områdene. Imidlertid har det de seneste årene utviklet seg et krepsetrålfiske i noen avgrensede områder nord for 62° N. Arbeidsgruppen finner å ville behandle spørsmålet knyttet til dette fisket for seg.

I departementets brev heter det at trålfiske etter kreps må primært sees som et supplement for fartøy som har annet driftsgrunnlag, og det bør i størst mulig grad unngås at det blir etablert fartøy med krepsetrålning som eneste driftsgrunnlag. Arbeidsgruppen antar at dersom fartøy gis tillatelse til krepsetrålning uten at fartøyet innehar annen trålkonsesjon må det forventes press fra denne fartøygruppen til å komme inn i annet konsesjonsregulert trålfiske dersom ressursgrunnlaget for sjøkreps er for lite til å skape lønnsom drift.

En konsesjonsordning for krepsetrålfiske henger meget nøye sammen med utøvelsen av dette fiske, slik som redegjort for under punkt 5. Arbeidsgruppen vil peke på at fangster av konsumfisk er en sterk integrert del i fisket etter kreps og med liten mulighet til å skille kreps ut som egen målart. Det må erkjennes at selv et målrettet fiske etter kreps til tider vil inneholde et betydelig innslag av konsumfisk. I realiteten dreier det seg om et kombinasjonsfiske der fangstinntektene fra konsumfiske er nødvendig for å holde lønnsomheten oppe. Sagt på en annen måte har arbeidsgruppens mandat vært å konsesjonsregulere noe som egentlig er et bifangstfiske.

Endring av utøvelsesreglene har betydning også for utenlandske fartøyer som fisker i norsk jurisdiksjonsområde. Som kjent inngikk Norge og EU den 21. juni 2001 en intensjonsavtale med sikte på å forbedre beskatningsmønsteret i Nordsjøen. I henhold til denne avtalen har partene blant annet fastsatt nye maskeviddebestemmelser i Nordsjøen.

På grunn av det særlige forvaltningsregime i Skagerrak vil endringene i utøvelsesreglene for Skagerrak i første omgang således kun gjelde norske fartøy. For både svenske og danske fartøy er det fra de respektive myndigheter fastsatt strengere regler i noen fiskerier enn de som gjelder generelt i Skagerrak. Det er således ikke noe særsyn at regler som bare gjelder for egne fartøy etableres. Arbeidsgruppen er imidlertid kjent med at det pågår et arbeid for å revidere utøvelsesreglene i Skagerrak i retning av det som foreligger for Nordsjøen. En har ikke funnet grunn til å gå nærmere inn på dette da en anser det for å ligge utenfor gruppens mandat.

3. SAMMENDRAG AV ARBEIDSGRUPPENS TILRÅDNINGER

For fartøy som innehar trålkonsesjon til å fiske i Nordsjøen vil fiske etter kreps kunne være et naturlig supplement til driften, og bidra til å styrke driftgrunnlaget og lønnsomheten.

Arbeidsgruppen vil derfor foreslå at fartøy som har adgang til å delta i trålfiske etter reker sør for 62° N, fartøy med avgrenset nordsjøtrålkonsesjon og fartøy med nordsjøtrålkonsesjon gis adgang til å delta i trålfiske etter kreps.

For å unngå problemene med bifangst i krepsefisket foreslår arbeidsgruppen at trålfisket etter kreps bare kan utøves med vanlig konsumtrål. På denne bakgrunn foreslår arbeidsgruppen at kreps inkluderes i konsesjonene for nordsjøtrålkonsesjon og avgrenset nordsjøtrålkonsesjon.

Arbeidsgruppen foreslår også at fartøy som driver reketrålning og som ikke har avgrenset nordsjøtrålkonsesjon tildeles slik konsesjon. Ved at kreps foreslås lagt inn under de to nevnte konsesjoner vil utskiftningsreglene for disse konsesjonene også gjelde for krepsefisket.

Utskiftningsreglene for trålfisket etter reker sør for 62° N foreslås opphevet, med unntak for fartøy med industritrålkonsesjon (over 27,5 meter)

Videre foreslås en at lengdegrensene endres for fartøy med avgrenset nordsjøtrålkonsesjon til 27,5 meter og at tobis, øyepål og kolmule (industrifisk) trekkes ut av konsesjonen for avgrenset nordsjøtrål.

Når det gjelder industritrålkonsesjon foreslås at kreps ikke inkluderes i denne.

Som det framgår av forslagene fremmer arbeidsgruppen flere forslag som framstår som valg blant flere mulige løsninger. Videre vil en peke på at det er nøye sammenheng mellom deler av forslagene. Eksempelvis vil forslaget om å øke største lengde for fartøy med avgrenset nordsjøtrålkonsesjon være avhengig av at tobis, øyepål og kolmule (industrifisk) tas ut av nevnte konsesjon. Videre kan nevnes som eksempel at tildeling av avgrenset nordsjøtrålkonsesjon for fartøy som har adgang til å tråle reker sør for 62 °N, henger nøye sammen med at reglene om krepsetrålning med 70 mm maskevidde oppheves. Arbeidsgruppen finner det lite hensiktsmessig å videreføre en ordning med bifangstregler i fisket etter sjøkreps.

4. OVERSIKT OVER KREPSEFISKET

I følge Havets ressurser 2001 fra Havforskningsinstituttet viser det seg "... at sjøkrepsfisket har økt den siste tiårsperioden, og det vesentligste er landet fra Skagerrak fram til 1990. De siste seks årene er landingene fra Nordsjøen på høyde med Skagerrakfangstene. Særlig i Skagerrak er det for en stor del reketrålere som har krepsetrålning som alternativ. Mengden ilandbrakt sjøkreps kan derfor være en indikasjon på situasjonen i rekefisket. I 1998 var fartøykvotene for reker delt i tre perioder, derfor var det noen reketrålere som la om til krepsetrålning når rekekvoten var oppfisket."

Videre heter det ; "Lengdefordelingen på Norskekysten og på bankene i sør - og vestkanten av Norskerenna tyder på et mindre fisketrykk enn i det østlige Skagerrak og Kattegat hvor danskene og svenskene har et intensivt fiske med samlet årlig fangst på over 3000 tonn. De norske kystarealene med gode forhold for sjøkreps er imidlertid relativt små. Det største potensialet for utvidelser er derfor på sør - og vestsiden av Norskerenna i Nordsjøen hvor fangstdagbøker viser brukbare fangster. Lønnsomheten er overalt avhengig av bifangst av konsumfisk.

Fordi avkastningen fra fisket i dansk kystnært farvann er avtagende har danske fiskere i økende grad hentet sine sjøkrepsfangster fra norsk farvann i den grad at det langt overskrider norsk fiske. ACFM regner med at de fleste bestander av sjøkreps i Europa er sterkt beskattet, det er bare på Fladen Grunn og i norsk sone i Nordsjøen at det er potensial for utvidet fangst."

Gjennomgang av sluttsedelregisteret for 1999, 2000 og 2001 viser at det i disse tre årene er levert krepsefangster fra 713 fartøy. Mange av disse har levert i 2 eller 3 av årene, slik at det reelt sett er 325 fartøy som har registrert levert fangst av kreps. De aller fleste har levert svært små mengder. Av 713 har hele 632 (88,6%) levert fangster der kreps utgjør mindre enn 5% av fangstmengde. Det er

66 fangster (9,3%) som utgjør mellom 5% og 25% av fangstmengden og 11 fangster (1,5%) som utgjør mellom 25% og 50%. Kun 4 fangster (0,6%) utgjør mer enn 50% av fangstmengden.

Ser en på det verdimeslige forholdet mellom kreps og resten av fangstene er det 554 fangster der kreps utgjør mindre enn 5% av fangsten i verdi av fangstene i disse tre årene. Det er 44 fangster som har større verdi enn 25% av totalfangsten og 21 fangster som har mer enn 50% i verdi av totalfangsten.

En gjør oppmerksom på at her er registrert all fangst der kreps også er levert, helt fra 1 kg og oppover. For den alt overveiende del av fangstene (513 av 713) utgjør kreps under 1% av fangstmengde. 223 årsleveranse av 713 i disse tre årene har en større verdi enn kr. 25.000 og det er kun 6 som har større verdi enn kr. 100.000.

Det er ett fartøy under 24 meter som har levert for mer enn 100.000 i et av årene 1999-2000. De øvrige 5 er fra 24 meter og oppover til 36.5 meter.

5. OVERSIKT OVER GJELDENE REGELVERK

5.1 VILKÅR FOR Å DELTA I KREPSETRÅLFISKET

Som nevnt innledningsvis har departementet i brev av 20. april 1999 fastslått at det kreves konsesjon for å tråle etter kreps. I tidligere nevnte brev fra departementet sies det imidlertid at de som drev krepsetrålning før 20. april 1999 kunne fortsette. Dette kan nok ikke sies å ha vært tilstrekkelig kjent blant utøverne, i alle fall ikke i den første tiden etter at beslutningen ble truffet.

5.2 MASKEVIDDE

I henhold til § 2 i Fiskeridepartementets forskrift av 10. oktober 1989 om maskevidde, bifangst og minstemål m.v. i trålfiske etter reker og sjøkreps, er det forbudt å bruke krepsetrål som har mindre maskevidde enn fastsatt nedenfor:

- Nord for 62° N	35 mm
- Sør for 62° N (Nordsjøen og Skagerrak)	70 mm

Ved bruk av krepsetrål i Nordsjøen gjelder videre:

"Ved fiske etter sjøkreps med maskevidde på 70 mm og opp til 120 mm skal det benyttes kvadratmasker i fiskeposen. Fartøy kan alternativt til å benytte kvadratmasker i fiskeposen benytte diamantmasker på minst 80 mm maskevidde under forutsetning av at det benyttes et kvadratmaske -

panel med minste maskevidde på 80 mm, og et topp-panel av diamantmasker på minst 140 mm i overensstemmelse med EU-lovgivning.”

Tidligere nevnte avtale av 21. juni 2001 mellom Norge og EU har også resultert i at Norge øket maskevidden fra 35 mm til 70 mm kvadratmasker i krepsetrål i Nordsjøen. Partene ble enige om at det nye regelverket for kreps skulle gjelde som en prøveordning for 2002.

5.3 BIFANGST

Bestemmelser om bifangst i trålfisket etter sjøkreps er gitt i §§ 13 og 14 i Fiskeridepartementets forskrift av 10. oktober 1989 om maskevidde, bifangst og minstemål m.v. i trålfiske etter reker og sjøkreps.

§ 13 Bifangst ved fiske utenfor Skagerrak

Ved fiske etter reker og sjøkreps er det tillatt å ta fisk som bifangst.

Det er forbudt i området utenfor 4 n. mil fra grunnlinjene å ha bifangst av torsk og hyse som til sammen overstiger 10% i vekt av hele fangsten om bord.

§ 14 Bifangst og større innblanding ved fiske i Skagerrak

a) Innblanding ved fiske etter sjøkreps.

Ved fiske etter sjøkreps med redskap med maskevidde ikke mindre enn 70 mm skal innblandingen av kveite, torsk, hyse (kolje), lysing, gullflyndre (rødspette), mareflyndre (hundetunge), sandflyndre, lomre (bergflyndre), tunge, piggvar, slettvar, glassvar, hvitting, skrubbe, gulål, blankål, hummer, krabbe og sei ikke overstige 70% i vekt av den totale fangsten tatt med slikt redskap.”

b) Bifangst ved fiske etter reker.

Ved fiske etter reker med maskevidde ikke mindre enn 35 mm skal bifangsten av artene nevnt under bokstav a) samt sjøkreps ikke overstige 50% i vekt av den totale fangsten tatt med slike redskap.

c) Måling av bifangst og større innblanding

Bifangster og større innblanding som blir omhandlet i denne paragrafen skal måles som andelen i prosent i vekt av all fisk på dekk etter siste trålhal, eller av fisk om bord eller ved landing. Innblandingsforholdet kan fastsettes på grunnlag av en prøve på minst 100 kg.

Arbeidsgruppen legger til grunn at det i fiske etter sjøkreps i Skagerrak gis adgang til en innblanding på 70% av nærmere angitte fiskeslag. Fiskeslag som ikke er angitt i bestemmelsen er det ikke anledning til å ha innblanding av.

Arbeidsgruppen legger videre til grunn at det i fiske etter sjøkreps utenfor Skagerrak kan alle arter tas som bifangst. Andelen er begrenset til bifangst, dvs. at den samlede mengde fisk som tas i trålen, i sum må ligge under 50% i vekt av den totale fangst.

5.4 HÅNDHEVING

Arbeidsgruppen vil peke på at gjeldende innblanding- og bifangstbestemmelser i praksis gir en lav tålegrense for tillatt innblanding av fisk i trålfiske etter sjøkreps i forhold til behovet, og at det med dagens regelverk er vanskelig, kanskje så å si umulig, å utøve et lovlig trålfiske etter sjøkreps dersom det benyttes krepsetrål med maskevidde 70 mm.

Fisket har likevel kunnet foregått gjennom en svært liberal håndhevelsespraksis.

Fram til 2002 synes Kystvakten å ha håndhevet bifangstbestemmelsen for krepsefisket i Nordsjøen slik at fiskeslag som det ikke er satt minstemål på har blitt regnet sammen med kreps som hovedfangst og som bifangst er kun regnet med fiskeslag som det er satt minstemål på. Dette innebærer at dersom summen av kreps og pigghå, steinbit, lange, brosme, skate, breiflabb (ikke beskyttede arter) i fangstene er større enn summen av torsk, sei, hyse, lysing, kveite og annen flyndrefisk (beskyttede arter) har fangsten blitt ansett som lovlig. Fra og med 2002 er håndhevelsen i Nordsjøen blitt endret slik at krepseandelen må være større enn summen av de såkalte beskyttede artene som nevnt ovenfor. Endringen i håndhevelsen for Nordsjøen skjedde etter anmodning fra Fiskeridirektoratet ved brev av 18. 12.01 til Kystvakten. Danske fiskere ble også informert om endringen i håndhevelsen. En har fått opplyst at disse siden har valgt å fiske med 120 mm maskevidde også i fisket etter kreps, for dermed unngå å komme i konflikt med den nye håndhevelsesinstruksen.

Norske fartøy kan også unngå gjeldende bifangstproblem i krepsefisket dersom de i stedet for småmasket trål benytter vanlig konsumtrål, 120 mm i Nordsjøen og 90 mm i Skagerrak. En forutsetning for at fartøy kan benytte vanlig konsumtrål til fangst av kreps er imidlertid at fartøyene har nordsjøtråltillatelse eller avgrenset nordsjøtråltillatelse.

6 ARBEIDSGRUPPENS VURDERING OG TILRÅDNING FOR OMRÅDET UTENFOR 4 N. MIL SØR FOR 62° N.

6.1 MÅLSETTING

For arbeidsgruppen har det vært en målsetting å foreslå endringer som gir et klarere regelverk som kan håndheves etter sin ordlyd og som gir utøverne forutsigbarhet med hensyn til hvor grensen går for et lovlig fiske. Regelverket som utformes må også ta hensyn til at et norsk krepsefiske skal

kunne videreutvikles og ikke stagnere. Denne målsettingen har for arbeidsgruppen vist seg å være en stor utfordring.

6.2 BIFANGST

Bifangstbestemmelser slik vi kjenner de fra andre fiskerier tar utgangspunkt i at det er mulig å drive et direkte fiske etter bestemte fiskeslag. Bifangstbestemmelsene er nødvendig for å gjennomføre det ønskede direkte fisket. Bare helt unntaksvis har det i andre fiskerier vært gitt anledning til en innblanding på over 50 %.

Arbeidsgruppen er kjent med at EU har et regelverk som tilsier at minst 30% av fangsten skal bestå av kreps og følgelig maksimum 70% av annen fisk. I følge Danmarks Fiskeriforening som medlemmer av arbeidsgruppen har hatt møte med, synes det vanskelig eller bortimot umulig å utøve et lovlig fiske innenfor en slik bestemmelse.

Etter arbeidsgruppens vurderinger er fangster av konsumfisk en integrert del i fisket etter kreps og med liten mulighet til å skille kreps ut som egen målart. Det må erkjennes at selv et målrettet fiske etter kreps til tider vil inneholde et betydelig innslag av konsumfisk. Å foreslå nye bifangstregler i fisket etter sjøkreps synes derfor lite hensiktsmessig.

Dersom en ønsker å opprettholde et krepsefiske med 70 mm maskevidde må bifangstbestemmelsene være så liberale at de i realiteten vil ha en lav egenverdi utover det å legitimere et konsumfiske med småmasket redskap.

6.3 MASKEVIDDE

Sett hen til den alvorlige situasjonen for bunnfiskartene i Nordsjøen og det omfattende arbeid som er satt i verk for å snu denne utviklingen finner arbeidsgruppen å måtte frarå et reguleringsregime utenfor 4 n mil som tillater krepsetrål med maskevidde under 120 mm i Nordsjøen eller 90 mm i Skagerrak.

For å unngå problemene med bifangst i krepsefisket har arbeidsgruppen foreslått at trålfisket etter kreps bare kan utøves med vanlig konsumtrål. I forbindelse med at maskevidden i Nordsjøen ble økt fra 100 mm til 120 mm fra 1. januar 2002 ble det hevdet at økningen ville innebære at en vesentlig del av krepsen gikk tapt i fangstene som følge av maskeviddeøkningen.

Fiskeridirektoratet gjennomførte i samarbeid med Havforskningsinstituttet tokt med M/S "Ørvur" i perioden 03. -15.09.01 for å studere bifangstsammensetningen i krepsetrål i Nordsjøen. Toktets hovedmålsetting var å kartlegge bifangstsammensetningen i krepsetrål ved bruk av 100 mm og 120 mm maskevidde i trålposen i direktefiske etter sjøkreps i Nordsjøen. Forsøket ble gjennomført ved bruk av dobbeltrål.

Den samlede krepsefangsten i de 17 trålhalene der maskevidden ble sammenlignet utgjorde 686 kg og 493 kg i henholdsvis 100 mm og 120 mm trålposer. Dette tilsvarer en fangstreduksjon av kreps på 28 % med 120 mm sammenlignet med 100 mm trålpose. Av den totale kommersielle fangsten

(kreps, sei, torsk, hyse, breiflab, lysing, smørflyndre, lange, brosme, kveite og skate) på henholdsvis 5989 kg og 4418 kg i 100 mm og 120 mm utgjorde krepsen 11,5% i 100 mm og 11,2% i 120 mm trålposer.

Toktet viste en fangstreduksjon av kreps på 28% ved å gå opp fra 100 til 120 mm. Samtidig viste det at kreps kan være en sterkt integrert del av det alminnelige konsumfisket.

6.4 KONSESJONSORDNINGER OG UTSKIFTNINGSREGLER.

6.4.1 Konsesjonsordninger

For å unngå problemene med bifangst i krepsefisket har arbeidsgruppen foreslått at fisket bare kan utøves med vanlig konsumtrål. På denne bakgrunn foreslår arbeidsgruppen at alle fartøy som har adgang til å tråle reker sør for 62° N også tildeles avgrenset nordsjøtrålkonsesjon, for slik å kunne utøve trålfisket etter kreps.

Det er ca 175 fartøy over 11 meter som har adgang til å delta i trålfisket etter reker sør for 62° N. Av disse har omlag 35 avgrenset nordsjøtrålkonsesjon i dag. Av de resterende 120 har omlag 30 nordsjøtrålkonsesjon.

Arbeidsgruppen erkjenner at forslaget om å tildele avgrenset nordsjøtrålkonsesjon til alle fartøy med reketråltilatelse sør for 62° N til kan framstå som en kapasitetsoppbygging. En antar imidlertid at en rekke reketrålere som i dag ikke har avgrenset nordsjøtrålkonsesjon imidlertid fyller vilkårene etter gjeldende regelverk. Videre er arbeidsgruppen av den oppfatning at det tross alt er bedre å la fartøy få en slik tillatelse og fiske med 90 mm i Skagerrak, henholdsvis 120 mm i Nordsjøen, i stedet for å ta bifangster av fisk med 70 mm maskevidde. Samlet sett finner derfor arbeidsgruppen at dette er en bedre løsning både for den enkelte, men trolig også fra hensynet til fiskebestandene - enn å fortsette med (eventuelt justerte) bifangstbestemmelser.

Fartøy som i dag har avgrenset nordsjøtrålkonsesjon er i hovedsak under 65 fot (19,8 m) og 50brt (80 TE) som har hatt reketrålfiske som hoveddriftsgrunnlag i årene 1988, 1989 og 1990. Totalt om lag 35 fartøy.

En vil peke på at avgrenset nordsjøtrålkonsesjon ble i sin tid innført for at fartøy under en gitt størrelse (19,8 meter og 90 fot) som allerede hadde rekefiske som hoveddriftsgrunnlag skulle få et bedre driftsgrunnlag. I tillegg ville en slik konsesjon avhjelpe bifangstproblemene i rekefisket. De samme grunner kan anføres i forhold til krepsetrålning, og som gjør at arbeidsgruppen fremmer nevnte forslag.

Arbeidsgruppen er imidlertid av den klare oppfatning at en må unngå å bygge opp en ny industritrålflåte gjennom tildeling av nye avgrensede nordsjøtrålkonsesjon. Det foreslås derfor at tobis, øyepål og kolmule (industrifisk) tas ut av denne konsesjonen for å hindre slik oppbygging. Arbeidsgruppen er noe usikker på om fartøy med avgrenset nordsjøtrålkonsesjon tidligere i det hele har drevet industritrålfiske. En legger således til grunn at fjerning av de nevnte arter fra konsesjonen ikke har noen vesentlige driftsmessige konsekvenser for den enkelte.

Det har vært press på å få endret øvre størrelsesgrense for fartøy med avgrenset nordsjøtrålkonsesjon. Det har blant annet vært vist til at grensen er problematisk fordi det er fastsatt både lengde- og tonnasjeparametere. Slike parametere skaper ofte problem i forhold til utskifting. Videre er det hevdet at grensene gir hindringer når det gjelder fornyelse av flåten. Arbeidsgruppen viser også til ønsket om å endre størrelsesgrensen for reketrålere i Nordsjøen og Skagerrak. I tillegg vises det til den endring som er gjort for så vidt gjelder nordsjøtrålerne. Ved den foreslåtte endring får en nå felles størrelsesgrense for alle gruppene, noe som på sikt også kan forenkle eventuelle ordninger både når det gjelder konsesjons- og reguleringssystemet.

Som nevnt foreslås tobis, øyepål og kolmule tatt ut fra den avgrenset nordsjøtrålkonsesjon. Dersom det likevel skulle være noen få som driver industrifiske blant den nevnte fartøygruppen kan disse eventuelt få fortsette ved å lage en tilleggsregel i konsesjonsregelverket for disse fartøyene. Det må da dokumenteres at fartøyet har drevet et direkte fiske og levert fangst over en viss tid. Disse får imidlertid ikke anledning til å bygge seg opp ut over dagens regler for avgrenset nordsjøtråltillatelse. Her må en altså velge mellom enten å få beholde tobis, øyepål og kolmule i konsesjonen, eller å kunne få bygge seg opp til 27,5 m st.l.

Arbeidsgruppen foreslår således at fartøy som har adgang til å delta i rekefisket sør for 62° N og som i dag verken har nordsjøtrålkonsesjon eller avgrenset nordsjøtrålkonsesjon blir tildelt avgrenset nordsjøtrålkonsesjon. Videre endres virkeområdet for nordsjøtrålkonsesjon og avgrenset nordsjøtrålkonsesjon til også å omfatte kreps. Størrelsesgrensen for fartøy med avgrenset nordsjøtrålkonsesjon settes til 27.5 meter.

Den 5. juli 2002 ble det foretatt endringer i regelverket for nordsjøtrålerne. Eiere av fartøy over 27,5 meter og som tidligere hadde nordsjøtrålkonsesjon etter § 5-1 i trålforskriften, kan tildeles industritrålkonsesjon. Største konsesjonskapasitet for disse fartøyene er 600 kbm, men kan ved sammenslåing økes til 1000 kbm.

Sett hen til hvilke fartøygrupper som i hovedsak og tradisjonelt har drevet krepsetrålning, og under henvisning til de regler som gjelder for størrelse, sammenslåingsordninger m.v., finner arbeidsgruppen ikke å ville tilrå at fartøy med industritrålkonsesjon gis tillatelse til å drive trålning etter kreps.

6.4.2 Utskiftingsregler

Utskiftningsbestemmelsen for fartøy over 11 meter som har adgang til å delta i trålfisket etter reker sør for 62° N fremgår av Fiskeridepartementets forskrift av fisket etter reker i Norges økonomiske sone sør for 62° N og i Skagerrak i 2002.

Tillatelse til utskifting kan gis dersom erstatningsfartøyet er 15 meter største lengde eller mindre.

Dersom erstatningsfartøyet er over 15 meter største lengde og utskiftningsfartøyet er på eller under 25 Brt/Bt, kan det gis tillatelse dersom erstatningsfartøyet er inntil 100% større enn utskiftningsfartøyet målt i Brt/Bt. Dersom erstatningsfartøyet er over 15 meter største lengde og

utskiftningsfartøyet er over 25 Brt/Bt kan det tilsvarende gis tillatelse til en økning i tonnasje med lineær avtrapping fra 100% til 10% ved 100 Brt/Bt.

Forslaget innebærer at det blir sammenfallende utskiftningsregler for de tre aktuelle flåtegruppene med nordsjøtrålkonsesjon, avgrenset nordsjøtrålkonsesjon og de fartøy som har adgang til å delta i rekefisket sør for 62° N.

I og med at en foreslår at kreps legges inn under konsesjonen til nordsjøtrål og avgrenset nordsjøtrål vil de utskiftningsreglene som gjelder disse to konsesjonene også gjelde for trålfisket etter kreps. Som det framgår ovenfor foreslår en å endre lengdegrensen for fartøy med avgrenset nordsjøtrålkonsesjon til 27, 5 m.

7. SÆRLIG OM OMRÅDET INNENFOR 4 N. MIL SØR FOR 62° N.

Lov om saltvannfiske § 8 setter forbud mot at det fiskes med trål innenfor 4 n mil fra grunnlinjene. Forbudet gjelder ikke reketral og krepsetral. Arbeidsgruppen ser det verken mulig eller ønskelig å foreslå endringer for så vidt gjelder forbud mot konsumtråling innenfor 4 n mil.

Fiske etter kreps der denne bare utgjør en mindre del av fangsten, er etter arbeidsgruppens vurdering ikke uproblematisk i forhold til trålforbudet etter § 8. Å gi rammer for et krepsefiske gjennom svært liberale bifangstbestemmelser synes derfor å være mer problematisk innenfor 4 n mil enn utenfor.

Forslaget om å legge kreps innunder konsesjonsordningene for nordsjøtrål og avgrenset nordsjøtrål innebærer at trålfisket etter kreps inngår i det alminnelige trålfisket for fartøy som er eller blir tildelt de nevnte konsesjoner.

Det geografiske virkeområdet for de to konsesjonsordningene er avgrenset til å gjelde utenfor 4 n mil og sør for 62° N.

Krepsetråliske som foregår innenfor 4 n mil sør for 62° N er i hovedsak lokalisert til avgrensede områder i Skagerrak. Arbeidsgruppen har imidlertid ikke grunnlag for å hevde at problemene med innblanding av konsumfisk i krepsetrålisket i disse områdene er mindre enn det som generelt er lagt til grunn i andre områder. Arbeidsgruppen legger til grunn at situasjonen også innenfor 4 n mil er slik at fangster av konsumfisk er en sterk integrert del i fisket etter kreps og med liten mulighet til å skille kreps ut som egen målart. Dersom en skulle ønske å avhjelpe situasjonen gjennom nye bifangstbestemmelser innenfor 4 n. mil må de være så liberale at en i realiteten åpner opp for et konsumtråliske med småmasket redskap. Arbeidsgruppen har diskutert et alternativ om å endre virkeområdet for nordsjøtrålkonsesjon eller avgrenset nordsjøtrålkonsesjon til også gjelde i området innenfor 4 n mil.

Arbeidsgruppen holder imidlertid mulighetene åpne for at ny teknologi gjennom bruk av sorteringsrist eller nye trålkonstruksjoner i fremtiden kan gi mulighet til trålfiske etter kreps uten stor innblanding av konsumfisk i fangstene. Inntil en slik situasjon foreligger kan ikke arbeidsgruppen se grunnlag for mulighetene for et fortsatt fiske etter kreps med særskilt krepsetral innenfor 4 n mil. Arbeidsgruppen foreslår imidlertid at kreps utgår fra beregningsgrunnlaget for

bifangst i fisket med rekestrål, ettersom kreps i motsetning til annen fisk ikke inngår i strålforbudet innenfor 4 n mil. Det betyr at en foreslår å oppheve bifangstregelen på 50 % av kreps i rekefisket innenfor 4 n mil, slik at det kun er reker og fisk som utgjør beregningsgrunnlaget for bifangsten.

8. SÆRLIG OM OMRÅDET NORD FOR 62° N.

Nord for 62° N synes problemstillingene langt å være de samme som redegjort for i området innenfor 4 n mil sør for 62° N. Nord for 62° N har fisket i dag begrenset seg til avgrensede områder i Trøndelag og i Møre og Romsdal mellom 62° N og 64° N. Arbeidsgruppen har vurdert å utvide virkeområdet for nordsjøstrålkonsesjon eller avgrenset nordsjøstrålkonsesjon til også å gjelde konsumstråling nord til 64° N. Dette vil også muliggjøre et fiske etter kreps med vanlig konsumstrål på den strekning slikt fiske utøves i dag nord for 62° N. En slik løsning vil imidlertid måtte ta andre hensyn enn hva tilfellet er for Skagerrak og Nordsjøen. Nord for 62° N er det som kjent innført påbud om bruk av rist i rekestrål. Videre er det i dagens kvotefordelinger avsatt kvantum til dekning av bifangst ved fiske med konsumstrål nord for 62° N.

Dersom man skulle velge samme tilnærming som for krepsefisket sør for 62° N, vil det måtte foretas endringer som omfatter ristpåbudet. En mulighet kunne også være å tillate strålfiske etter kreps etter samme regler som foreslått sør for 62° N (90/120 m m). I lys av det som er sagt ovenfor om det innførte ristpåbudet for å beskytte ungfisk og videre at det er innført regler om kvotefordeling m.v., har en ikke funnet grunn til å foreta videre vurderinger av dette.

Det kan også vurderes om det er praktisk mulig eller ønskelig med et konsumfiske innenfor 4 n mil i avgrensede områder nord for 62° N. Arbeidsgruppen finner ikke å kunne foreslå en løsning nord for 62° N som kan åpne for et fiske med småmasket strål innenfor 4 n mil der også kreps blir en del av fangsten.

Arbeidsgruppen holder imidlertid mulighetene åpne for at ny teknologi gjennom bruk av sorteringsrist eller nye strålkonstruksjoner i fremtiden kan gi mulighet til strålfiske etter kreps uten stor innblanding av konsumfisk i fangstene. Inntil en slik situasjon foreligger kan ikke arbeidsgruppen se grunnlag for mulighetene for et fortsatt fiske etter kreps med særskilt krepsestrål nord for 62° N.

9. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Arbeidsgruppen har foreslått omfattende endringer i konsesjonsregelverket og utøvelsesreglene for strålfisket etter kreps. Forslagene omfatter også endringer i konsesjonsregelverket for nordsjøstrål og avgrenset nordsjøstrål samt utskiftningsreglene for strålfisket etter reker sør for 62° N. Det må antas at det vil medføre behov for økte ressurser i en gjennomføringsperiode, men neppe av vesentlig karakter. På den annen side medfører forslagene forenkling av konsesjons-, og utøvelsesregelverket for strålfisket etter kreps. Forenkling av utøvelsesregelverket vil trolig også medføre en enklere

håndhevelse med påreknelig besparelse i omkostningene i håndhevelsesressursene. Totalt sett vil forslaget ikke medføre vesentlige påreknelige økonomiske eller administrative konsekvenser.